

บทที่ 1

บทนำ

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

จากบทความที่ชื่อ “The Battle for Thailand: Can Democracy Survive?” เขียนโดย Berlit Lintner (July–August 2009, pp. 112-114)¹ แสดงถึงระดับวิกฤตการณ์ความขัดแย้งในสังคมไทย ที่ดำเนินมาเป็นเวลาแรมปี ภายใต้การปะทะกันของคู่ขัดแย้งทางการเมืองไทย ระหว่างกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย ที่ต่อต้าน พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร หรือกลุ่มคนเสื้อเหลือง กับแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ หรือกลุ่มคนเสื้อแดง² ที่มีแนวความคิดทางการเมืองตรงข้าม ทั้ง 2 ฝ่ายต่างมีพรรคการเมืองใหญ่เป็นพันธมิตร Lintner ระบุว่า ขอบฟ้าแห่งความขัดแย้งได้แผ่ขยายกว้างไกลออกไปทุกที จนกลายเป็นความขัดแย้งระดับภูมิภาค ภาคใต้ และกรุงเทพมหานครเป็นฝ่ายกลุ่มพันธมิตรฯ ขณะที่ภาคเหนือ และตะวันออกเฉียงเหนือเป็นฝ่ายแนวร่วม นปช.

¹ ผู้สื่อข่าวชาวสวีเดน ปัจจุบันพำนักอยู่ในประเทศไทย ช่วงปี ค.ศ.1982-2004 เขาเคยเป็นผู้สื่อข่าวให้กับนิตยสาร Far Eastern Economic Review

² ยุกติ มุกดาวิจิตร กล่าวไว้ในบทความเรื่อง “คนเสื้อแดงกับรัฐธรรมนูญฉบับวัฒนธรรมไทย” วิชาการ ปีที่ 3 ฉบับที่ 2 ลำดับที่ 18 ประจำวันที่ 1 พฤษภาคม -15 มิถุนายน 2552 น. 5-13. ที่อาศัยการวิพากษ์แนววิเคราะห์บทความเรื่อง “รัฐธรรมนูญฉบับวัฒนธรรมไทย” ของ ดร.นิธิ เอียวศรีวงศ์ ในปี 2534 มาทำความเข้าใจคนเสื้อแดง โดยได้กล่าวถึงเกี่ยวกับนัยยะ (sign) ของ “พ.ต.ท.ทักษิณ” ในทัศนะของกลุ่มคนเสื้อแดง มิได้หมายความว่าเฉพาะเพียงตัวตนของ พ.ต.ท.ทักษิณ เพียงมิติเดียวเท่านั้น แต่ยังคงหมายรวมไปถึง ในฐานะของอุดมการณ์ทางการเมืองบางอย่างที่แฝงฝังอยู่อีกด้วย พ.ต.ท.ทักษิณ เป็นภาพตัวแทนของการดำเนินงานทางการเมือง คณะรัฐมนตรี พรรคการเมือง และเครือข่ายทางการเมือง คำว่าทักษิณ หรือรักทักษิณ จึงเป็นภาษาอุดมการณ์ทางการเมืองที่สื่อถึงความหมายที่มีนัยยะทางการเมืองมากมาย การแยกแยะดังกล่าวจะทำให้สามารถทำความเข้าใจปรากฏการณ์ของคนเสื้อแดงและแนวร่วมนปช.ได้ นั่นคือ คำตอบที่ทำให้เข้าใจได้ว่า นอกเหนือจากชนชั้นรากหญ้าแล้ว จึงยังคงมีชนชั้นกลาง ปัญญาชน และนักวิชาการบางส่วน ร่วมอยู่ในขบวนการนี้อีกด้วย

ไม่เพียงแต่ระดับภูมิภาคเท่านั้น ความขัดแย้งที่คล้ายจะไร้ซึ่งจุดจบนี้ ยังปรากฏทั่วไปในทุกซอกมุมของประเทศ พร้อม ๆ กับความรุนแรงที่พร้อมอุบัติขึ้นในทุกขณะ ไม่เว้นแม้กระทั่งในสังคมมุสลิม (จริญ มะลูลีม กิติมา อมรทัต และพรพิมล ตริโชติ, 2538, น. 1) ทั้งที่ในพระคัมภีร์กุรอ่าน (Quran) อันเป็นคำสอนที่พระเจ้าทรงประทานมาให้แก่มวลมนุษยชาติและชาวมุสลิม ระบุว่า

จงยึดมั่นในสายเชือกของอัลลอฮ์โดยพร้อมเพรียงกัน และจงอย่าแตกแยกกัน จงระลึกถึงความโปรดปรานของพระองค์ที่มีต่อพวกเจ้า เมื่อยามที่พวกเจ้าเป็นศัตรูกันและกัน แล้วพระองค์ได้ทรงผนึกหัวใจของพวกเจ้าเข้าด้วยกัน ดังนั้น ด้วยความกรุณาของพระองค์ พวกเจ้าจึงกลายเป็นพี่น้องกัน (บทอาลิอิมรอน โองการที่ 103)

ผู้ที่เรียกตนเองว่า “มุสลิมเสื้อเหลือง” จะเป็นฝ่ายเดียวกับกลุ่มพันธมิตรฯ ที่ดำเนินงานการเมืองในภาคประชาชน และเป็นแนวร่วมกับพรรคประชาธิปัตย์³ ขณะที่ “มุสลิมเสื้อแดง” จะยืนอยู่เคียงข้างกับแนวร่วม นปช.⁴ ที่ดำเนินงานการเมืองคล้ายคลึงกับกลุ่มพันธมิตรฯ และเป็นแนวร่วมกับพรรคเพื่อไทยในปัจจุบัน⁵

³ นงนุช สิงหเดชะ ในหนังสือ “ทักษิณแพ้ไม่เป็น ชะไม่ตาย” ค่ายมติชนระบุว่า ปฏิเสธไม่ได้ว่า การที่พรรคประชาธิปัตย์ได้เป็นแกนนำจัดตั้งรัฐบาล เมื่อเดือนธันวาคม 2551 เป็นอานิสงส์จากการชุมนุมอย่างยืดเยื้อ 193 วัน ของกลุ่มพันธมิตรฯ ซึ่งมีไม่ตายอยู่ตรงที่การบุกยึดสนามบินสุวรรณภูมิอยู่ 1 สัปดาห์ และตลอดมาพรรคประชาธิปัตย์ไม่พ้นถูกมองว่าอยู่เบื้องหลังเสื้อเหลือง เพราะอย่างน้อยก็มีส.ส.บางคนของพรรคประชาธิปัตย์ เข้าไปเป็นแกนนำพันธมิตรฯ

⁴ ต่อมา 4 มิถุนายน 2552 “พรรคการเมืองใหม่” ของกลุ่มพันธมิตรฯ ก่อตั้งขึ้น

ปัจจุบันมีสนธิ ลิ้มทองกุล เป็นหัวหน้าพรรค ด้วยความไม่พอใจพรรคประชาธิปัตย์ กรณีนำกลุ่มเนวิน ชิดชอบ เข้าร่วมรัฐบาล อีกทั้งประเด็นการลอบสังหารสนธิเมื่อ 17 เมษายน 2552 รวมทั้งปัญหาอื่น ๆ นับจากนั้น พรรคการเมืองใหม่จึงกลายมาเป็นกลไกที่ดำเนินงานทางการเมืองในด้านรัฐสภาของกลุ่มพันธมิตรฯ นอกเหนือจากพรรคประชาธิปัตย์

⁵ พรรคเพื่อไทยรับช่วงต่อมาจากพรรคพลังประชาชน ที่ศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคเมื่อ 2 ธันวาคม 2551 กรณีทุจริตการเลือกตั้งเมื่อ 23 ธันวาคม 2550 ก่อนหน้านั้นพรรคพลังประชาชนได้เข้ามารับช่วงต่อมาจากพรรคไทยรักไทย ซึ่งเมื่อ 30 พฤษภาคม 2550 ตุลาการรัฐธรรมนูญตัดสินให้ยุบพรรค กรณีการจ้างพรรคเล็กลงเลือกตั้งเพื่อหนีเกณฑ์ 20% พร้อมเพิกถอนสิทธิการเมืองกรรมการบริหารพรรคทั้ง 111 คน เป็นเวลา 5 ปี ทว่าทั้ง 3 พรรค อันได้แก่ พรรคเพื่อไทย พรรคพลังประชาชน และพรรคไทยรักไทย ต่างตกอยู่ภายใต้การขึ้นนำของ พ.ต.ท.ทักษิณทั้งสิ้น

หากในทัศนะของ บุญทัน ดอกไธสง (2552, น. 80-85) จะมองว่า หลังการรัฐประหารเมื่อ 19 กันยายน 2549 ปฏิริยาชุมนานระหว่างกลุ่มพันธมิตรฯ กับแนวร่วม นปช. ได้ถือกำเนิดขึ้นอย่างชัดเจนและในเหตุการณ์ “สงกรานต์เลือด” เมื่อปี 2552 อันเป็นการชุมนุมใหญ่ของแนวร่วม นปช. ก็เป็นจุดชี้ชัดถึงความขัดแย้งทางการเมืองในหมู่ชาวมุสลิมได้เช่นกัน

“สงกรานต์เลือด” เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในช่วงเดือนมีนาคม-เมษายน 2552 เกิดจากการชุมนุมแดงทั้งแผ่นดินสัญจร ครั้งที่ 5 ณ สนามกีฬาสมโภชเชียงใหม่ 700 ปี เมื่อ 22 มีนาคม 2552 ในวันนั้น พ.ต.ท.ทักษิณปราศรัยผ่านวิดีโอลิงค์ เปิดเผยเบื้องลึกผู้ที่สมคบคิดโค่นล้มลอบสังหาร ทำรัฐประหาร และใช้กระบวนการทางศาลในการยุบพรรค แกนนำแนวร่วม นปช. ประกาศการชุมนุมแดงทั้งแผ่นดินสัญจรครั้งที่ 6 ขึ้นที่ท้องสนามหลวง ในวันที่ 26 มีนาคม 2552 ทันที

ในวันดังกล่าว ผู้ชุมนุมได้เริ่มชุมนุมที่ท้องสนามหลวงและเคลื่อนมาปักหลักรอบทำเนียบรัฐบาล รุ่งขึ้นวันต่อมา พ.ต.ท.ทักษิณโฟนอินผ่านผู้ชุมนุม พร้อมระบุว่าผู้มีบาปอื่นเป็นที่มาของความวุ่นวายทั้งหลายก็คือ พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ อีกทั้งยังเผยถึงผู้ที่คิดวางแผนลอบสังหารเขาอีกด้วย

...ตอนที่พล.อ.สุรยุทธ์ไปประชุมที่มีพล.อ.พัลลภไปด้วย แต่ที่บอกว่าพล.อ.สุรยุทธ์ไม่เชิญ แต่คุณเปย์ มาลากุลเชิญ บอกมี 3 ท่านที่ไปเข้าเฝ้าฯ 901 ก็มีพล.อ.เปรม พล.อ.สุรยุทธ์ และมีองคมนตรีอีกคนหนึ่ง ก็ไม่รู้ว่าจริงหรือเปล่า แต่เป็นคำบอกเล่าของพล.อ.สุรยุทธ์ว่าได้ไปเฝ้าฯ 901 จะขอทำงาน เพราะพ.ต.ท.ทักษิณไม่มีความจงรักภักดี และทุกคนที่ทำงานนี้จะไม่หวังตำแหน่งทั้งสิ้น นี่คือผมได้รับการบอกเล่ามา แต่ผมไม่เชื่อว่า 901 คือ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จะทรงรับรู้เพราะพระเจ้าอยู่หัวสถิตอยู่ที่สูง ไม่ทรงยุ่งเกี่ยวกับการเมืองเลย... (“แม้ว” เลือดเข้าตาชัด “สุรยุทธ์” ถล่ม “ป้า” ยับ ยืนยุบสภาแลกล้มเลิกตั้ง, 2552, น. 13)

นับจากนั้น องค์แห่งความรุนแรงก็เพิ่มสูงขึ้นทุกขณะ 7 เมษายน ศกเดียวกัน กลุ่มคนเสื้อแดงบุกเข้าล้อมรถยนต์ของอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ นายกรัฐมนตรี ที่พญา และขวางหมวกกันน็อคใส่รถด้วยท่าทีอาฆาตมาดร้าย จากนั้นทั้งประเทศก็ต้องเผชิญกับความรุนแรงต่าง ๆ นานาที่ก่อขึ้นโดยกลุ่มคนเสื้อแดง กระทั่ง 13 เมษายน วันสงกรานต์ แทนที่ชาวไทยจะได้เห็นภาพการสาดน้ำใส่กันให้สนุกสนาน แต่ภาพในวันนั้น กลับเป็นภาพทหารและตำรวจ สาดกระสุนฝักหัดและแก๊สน้ำตา เข้าหากลุ่มผู้ชุมนุมที่แยกดินแดงแทน ทำให้มีผู้ได้รับบาดเจ็บ 70 คน ขณะที่ ฮิวแมน ไรท์ วอทช์ ระบุว่ากองทัพมีการยิงกระสุนจริงเข้าไปในกลุ่มผู้ชุมนุมด้วย บ่ายวันเดียวกัน กลุ่มคนเสื้อแดงก็ได้

ปะทะกับชาวบ้านในหลาย ๆ จุดของเมืองหลวง ที่ตลาดนางเลิ้ง มีชาวบ้านเสียชีวิต 2 ราย ขณะที่
ในเขตราชเทวี ได้เกิดเหตุไม่คาดฝันกับสังคมมุสลิม เมื่อกลุ่มแนวร่วมนปช. เข้าตะลุมบอนกับชาว
มุสลิม และยิงปืนเข้าไปในมัสยิดดารุลอะมาน ในชุมชนซอยสุขเหράหรือเพชรบุรี 7

ท่ามกลางความตึงเครียด และการครุ่นคิดของผู้คนในเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น สมัย เจริญช่าง
กรรมการอิสลามประจำกรุงเทพมหานคร และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กรุงเทพมหานคร พรรค
ประชาธิปัตย์ ออกมาวิพากษ์กล่าวโทษ พ.ต.ท.ทักษิณว่าเป็นผู้อยู่เบื้องหลังเหตุการณ์

...เราไม่เพียงประสงค์ที่จะเป็นศัตรูกับใคร แม้แต่เพียงคนเดียว เพราะพระผู้เป็น
เจ้าของเราสั่งไว้ว่า “มวลดมิตรทั้งหลายนั้น คือพี่น้องกัน” แต่วันนี้ท่านได้กระทำการ
อันเป็นการย่ำยีเกียรติภูมิศักดิ์ศรีของศาสนาอิสลาม ถึงที่สุดแล้ว เราจำเป็นที่
จะต้องลุกขึ้นมาบอกกล่าวกับท่านว่า ท่าน (พ.ต.ท.ทักษิณ) คือศัตรูของพระผู้เป็นเจ้าของ
ท่านคือ ศัตรูของอัลลอฮ์... (สำนักข่าวมุสลิมไทย, 2552)

ต่อมาสมัยได้ไปยื่นหนังสือที่สถานทูตสหรัฐอเมริกาขอให้อำนาจผู้ครองนครแห่ง
เมืองดูไบ ยุติการให้ที่พักพิงกับพ.ต.ท.ทักษิณ

ในเวลาไล่เลี่ยกัน บุญอริ ยีหะ ประธานคณะกรรมการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
ออกมาแสดงทัศนะในอีกด้านหนึ่งว่า มุสลิมเสียแดงถูกมุสลิมเสียเหลืองตีหัวก่อน จึงไปตามพวก
มาเล่นงานคืน

...กลุ่มเสียแดงก็มีมุสลิมมาร่วมชุมนุมจำนวนไม่น้อย ขนาดที่ว่ามีการหุงข้าว มี
การทำโรงอาหารฮาลาลแยกต่างหาก แยกครัวที่ชัดเจน เพื่อรองรับพี่น้องมุสลิมที่
มาร่วมชุมนุม และบางครั้งมุสลิมหลายคน ก็ได้มาอาศัยมัสยิดดารุลอะมานเป็นที่
ละหมาด ในเวลาที่พวกเขาออกมาจากที่ชุมนุม แต่บังเอิญพี่น้องมุสลิมที่มาจาก
ต่างจังหวัด ไม่รู้ว่ามีมัสยิด และชอยกิ่งเพชรแห่งนี้เป็นอิทธิพลของพรรคประชาธิปัตย์
และกลุ่มพันธมิตรฯ หรือกลุ่มเสียเหลือง จึงเกิดเหตุการณ์นี้ขึ้นมา ก่อนหน้าที่จะเกิด
เหตุการณ์ในช่วงก่อนสงกรานต์ ก็มีมุสลิมที่เป็นเสียแดงหลายคนไปละหมาดที่นั่น
แต่มีมุสลิมเสียแดงคนหนึ่ง หลังจากออกมาจากมัสยิดก็ถูกตีหัวและโดนทุบที่
แขน... (สำนักข่าวมุสลิมไทย, 2552)

ด้านศิริศักดิ์ บินตรี ชาวบ้านในชุมชนบ้านครัวเหนือ ซึ่งพักอาศัยอยู่ในย่านใกล้เคียงที่
เกิดเหตุ กล่าวโจมตีสมัย และนาตยา เบ็ญจศิริกุล ส.ส.พรรคประชาธิปัตย์ว่าเอาศาสนา
มาเชื่อมโยงกับการเมือง

...คุณกล้าสาบานโดยยกเอาอัล-กุรอานมาหนุนขึ้นบนหัวหรือเปล่าว่า สิ่งที่คุณทำมันทำขึ้นมาด้วยความบริสุทธิ์ใจ คุณจะเป็น ส.ส.พรรคประชาธิปัตย์ชอบประชาธิปัตย์ หลงใหลพรรคประชาธิปัตย์ มันก็เป็นสิทธิของคุณ แต่ขอเพียงอย่างเดียว อย่าได้ลากเอามวลมุสลิมและศาสนาอิสลามไปเป็นเครื่องมือของพรรคประชาธิปัตย์ เพราะมันจะสร้างความแตกแยกให้กับสังคมมุสลิม ตอนนี้สังคมมุสลิมกำลังแตกแยกแบ่งเป็นสองฝ่ายแล้ว... (สำนักข่าวมุสลิมไทย, 2552)

จากทั้งหมดที่กล่าวมา สะท้อนถึงการเกิดขึ้น และมีอยู่จริงของปัญหาความขัดแย้งทางด้านแนวความคิดทางการเมืองของสังคมมุสลิมในยุคการเมืองเล็กลง ซึ่งมีได้จำกัดขอบเขตอยู่เพียงใครคนใดคนหนึ่ง แต่ได้ขยายขอบเขตพรมแดนออกไปมากกว่านั้น ในลักษณะการเชื่อมโยงกันเป็นเครือข่าย (Network)⁶ ของกลุ่มมุสลิมเสื้อเหลืองและกลุ่มมุสลิมสีแดง อย่างน้อยก็ในระดับชุมชนที่เชื่อมโยงกับพรรคการเมือง และในการดำรงอยู่ของเครือข่ายดังกล่าว ยังคงมีความน่าสนใจศึกษาในเชิงการสื่อสารทางการเมือง (Political Communication) อยู่ไม่น้อย สิ่งนี้ได้จุดประกายความสนใจของผู้วิจัยให้ใคร่ที่จะค้นหาว่า เครือข่ายการสื่อสารทางการเมือง (Political Communication Network) ของแต่ละฝ่าย อันได้แก่ ชุมชนไทยมุสลิมที่มีแนวความคิดทางการเมืองต่อต้าน พ.ต.ท.ทักษิณ หรือกลุ่มมุสลิมเสื้อเหลือง กับชุมชนไทยมุสลิมที่มีแนวความคิดทางการเมืองสนับสนุน พ.ต.ท.ทักษิณ หรือกลุ่มมุสลิมสีแดงเป็นอย่างไร

เมื่อครั้งเริ่มแรกของการวิจัย ในส่วนของชุมชนไทยมุสลิมที่มีแนวความคิดทางการเมืองต่อต้าน พ.ต.ท.ทักษิณหรือกลุ่มมุสลิมเสื้อเหลือง ผู้วิจัยต้องการศึกษาในชุมชนเพชรบุรี 7

⁶ในเอกสารประกอบคำบรรยายในงานสัมมนา, การถ่ายทอดและส่งเสริมประสานการดำเนินงานสร้างสุขภาพของภาคีเครือข่าย เมษายน 2551, น. 18-23. กาญจนา แก้วเทพ อธิบายความหมายของคำว่าเครือข่าย (Network) ว่า Network ในภาษาอังกฤษให้ภาพพจน์ที่ชัดเจน คือ “Net” (ตาข่าย) ที่โยงใยถึงกัน และพร้อมที่จะ “Work” เมื่อต้องการใช้งาน ดังนั้นความหมายของ “เครือข่าย” จึงหมายถึง รูปแบบหนึ่งของการประสานงานของกลุ่มบุคคล หรือองค์กรที่ต่างก็มีทรัพยากรของตัวเอง มีเป้าหมาย มีวิธีทำงานและมีกลุ่มเป้าหมายของตัวเอง บุคคลกลุ่มหรือองค์กรเหล่านี้ได้เข้ามาประสานงานกันอย่างมีระยะเวลาอันพอสมควร แม้อาจจะไม่ได้มีกิจกรรมร่วมกันอย่างสม่ำเสมอก็ตาม แต่ก็จะมีการวางรากฐานเอาไว้ (เปรียบเสมือนมีสายโทรศัพท์ต่อไว้) เมื่อฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมีความต้องการที่จะขอความช่วยเหลือ หรือขอความร่วมมือจากกลุ่มอื่น ๆ เพื่อแก้ปัญหาที่สามารถติดต่อกันได้

เขตรักษาพันธุ์ ซึ่งเป็นชุมชนต้นเหตุแห่งปัญหา แต่ถูกปฏิเสธจาก ศุภชัย บุญแดง ประธานชุมชน ด้วยกังวลว่าหากข้อมูลรั่วไหลไป พวกเขาจะเดือดร้อน ทุกวันนี้ ชาวชุมชนยังคงต้องจัดเวรยามเพื่อปกป้องชุมชนตลอดเวลา เนื่องจากหวาดระแวงว่าแนวร่วม นปช. อาจบุกเข้ามาอีกเมื่อใดก็ได้ เช่นเดียวกันกับที่ชุมชนคลองส้มป่อย ประโยชน์ หวังใจสุข ประธานชุมชนได้ปฏิเสธด้วยเหตุผลในทำนองเดียวกัน แต่ที่สุดแล้ว ผู้วิจัยก็ได้เข้าศึกษาในชุมชนบ้านครัวตะวันตก ซึ่งอยู่ใกล้เคียงกับชุมชนเพชรบุรี 7 และเป็นอีกชุมชนหนึ่งที่เข้าไปมีส่วนร่วมในการต่อต้านกลุ่มคนเสื้อแดงในเหตุการณ์เดียวกัน ชุมชนแห่งนี้เป็นชุมชนไทยมุสลิม ที่มีชาวมุสลิมเชื้อสายอยู่มากมาย และยังมีบทบาทโดดเด่น ในการชุมนุมต่อต้านพ.ต.ท.ทักษิณกับกลุ่มพันธมิตรฯ มายาวนานและต่อเนื่อง ในนาม “พันธมิตรมุสลิมบ้านครัว” สำหรับชุมชนแห่งนี้ ในช่วงปี 2490 เคยเป็นชุมชนทอผ้าไหมอันเลื่องชื่อแห่งพระนคร จากการบุกเบิกของจิม ทอมป์สัน ก่อนที่จะซบเซาลงพร้อม ๆ กับการหายตัวไปอย่างลึกลับของเขาจากโรงแรมแห่งหนึ่ง บนแคเมอรอนไฮแลนด์ รัฐอิลิปห์ ประเทศมาเลเซีย ในบ่ายวันอาทิตย์ที่ 26 มีนาคม 2510 ทว่าในช่วง 20 กว่าปีที่ผ่านมา ชุมชนแห่งนี้กลับมาเป็นที่กล่าวขวัญของสาธารณชนอีกครั้ง จากการต่อสู้คัดค้านทางด่วน CD Road⁷ ที่จะพาดผ่านมัสญิด

⁷ในหนังสือประวัติศาสตร์บ้านครัวและการต่อต้านทางด่วนซีดีโรดของชาวชุมชนของ อุมัร ดาร์วิห์เล็ค ผู้อาวุโสในชุมชนบ้านครัวตะวันตก น. 85-93 ระบุว่า ในช่วงปี 2529 ผู้บริหารเวิลด์เทรดเซ็นเตอร์ ซึ่งเป็นโครงการเรียลเอสเตทภาคเอกชน มีขนาดการลงทุนกว่าหนึ่งหมื่นล้านบาท ได้ทำความตกลงกับการทางพิเศษแห่งประเทศไทย ให้มีการจัดทำทางขึ้นลงทางด่วนเชื่อมกับถนนภายในเวิลด์เทรดเซ็นเตอร์ โดยจะขอรับผิดชอบค่าใช้จ่ายของทางเชื่อม การทางพิเศษฯ จึงจ้าง บริษัท Necco ให้สำรวจสายทางใหม่ในเดือนมกราคม-พฤศจิกายน ปีเดียวกัน และให้ทบทวนสายทางเดิมตามที่ใจกล้าได้จัดทำไว้ก่อนหน้านี้ มีการขยายเปลี่ยนแปลงสายทางใหม่ โดยสายเหนือ-ใต้ขยายไปถึงถนนแจ้งวัฒนะ-บางโคล่ สายตะวันออกขยายไปถึงถนนศรีนครินทร์ เป็น พญาไท-ศรีนครินทร์ โดยได้เพิ่มเติมสายทางถนนรวมและกระจายการจราจร (Collector/ Distributor Road หรือที่เรียกกันว่า ทางด่วน CD Road) จากบริเวณอุรุพงษ์จนถึงถนนวิฑูรย์ มีระยะทาง 2.8 กิโลเมตร เพื่อแก้ปัญหาการจราจรติดขัด ถนนสายนี้คือชนวนเหตุแห่งปัญหาระหว่างชาวบ้านครัวกับฝ่ายรัฐ ที่กินระยะเวลามาตั้งแต่ปี 2531 จวบจนปัจจุบัน ปัญหาก็กังไม่ยุติ เนื่องจากในการก่อสร้างทางด่วน CD Road ดังกล่าว จะต้องมีการเวนคืนที่ดินชาวบ้านในย่านนั้นนับร้อยหลังคาเรือน และแนวถนนจะสร้างคร่อมสุสาน รวมทั้งต้องรื้อถอนมัสญิดที่ถูกกลุ่มมูตากิน มัสญิดประจำชุมชนบ้านครัวตะวันตก ออกไปอีกด้วย

สูญสูญสูญตายกัน และข้ามคร่อมสุสานของพวกเขา ในครั้งนั้น คนเล็ก ๆ เหล่านี้ได้ลุกขึ้นต่อสู้กับอำนาจอันไม่เป็นธรรม ในแบบที่เรียกได้ว่า “ถึงตายก็ยอม” จนกระทั่งทำให้ทางด่วนเจ้าปัญหาไม่สามารถก่อสร้างได้ตราบนานวันนี้

ขณะที่ในส่วนของชุมชนที่มีแนวความคิดทางการเมืองสนับสนุน พ.ต.ท.ทักษิณ ผู้วิจัยได้เลือกศึกษา ชุมชนเกาะดอน เขตสะพานสูง ซึ่งเป็นฐานเสียงสำคัญของพรรคไทยรักไทย พรรคพลังประชาชน และพรรคเพื่อไทยในปัจจุบัน อันเป็นพื้นที่ฐานเสียงของคุณหญิงสุดาวรัตน์ เกตุราพันธุ์ ผู้มีความใกล้ชิดกับพ.ต.ท.ทักษิณนั่นเอง

เมื่อมาถึงตรงนี้ ผู้วิจัยคาดหวังว่า ผลการวิจัยในครั้งนี้ จะก่อประโยชน์ในด้านการรับรู้ความเข้าใจ และเป็นการเพิ่มพูนองค์ความรู้ทางด้านการสื่อสารทางการเมืองในทางใดทางหนึ่งสืบไป

ปัญหานำของการวิจัย

1. เครือข่ายการสื่อสารทางการเมืองของชุมชนไทยมุสลิม ที่มีแนวความคิดทางการเมืองต่อต้านพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร มีลักษณะอย่างไร
2. เครือข่ายการสื่อสารทางการเมืองของชุมชนไทยมุสลิม ที่มีแนวความคิดทางการเมืองสนับสนุนพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร มีลักษณะอย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาและทำความเข้าใจเกี่ยวกับลักษณะเครือข่ายการสื่อสารทางการเมืองของชุมชนไทยมุสลิม ที่มีแนวความคิดทางการเมืองต่อต้านพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร
2. เพื่อศึกษาและทำความเข้าใจเกี่ยวกับลักษณะเครือข่ายการสื่อสารทางการเมืองของชุมชนไทยมุสลิม ที่มีแนวความคิดทางการเมืองสนับสนุนพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร

ขอบเขตของการวิจัย

1. ชุมชนที่ศึกษา ชุมชนไทยมุสลิม ที่มีแนวความคิดทางการเมืองต่อต้านพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร คือ ชุมชนบ้านครัวตะวันตก เขตราชเทวี ส่วนชุมชนไทยมุสลิมที่มีแนวความคิดทางการเมืองสนับสนุนพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร คือ ชุมชนเกาะดอน เขตสะพานสูง
2. เก็บรวบรวมข้อมูลในช่วงเดือนธันวาคม 2552 ถึงเดือนกุมภาพันธ์ 2553

นิยามศัพท์

ชุมชนไทยมุสลิมที่มีแนวความคิดทางการเมืองต่อต้าน พ.ต.ท.ทักษิณ หมายถึง ชุมชนไทยมุสลิมที่ผู้คนส่วนใหญ่ในชุมชน ไม่นิยมยกย่องศรัทธา พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ในด้านใดด้านหนึ่ง หรือหลายด้าน ในการวิจัยครั้งนี้คือ ชุมชนบ้านครัวตะวันตก เขตราชเทวี

ชุมชนไทยมุสลิมที่มีแนวความคิดทางการเมืองสนับสนุน พ.ต.ท.ทักษิณ หมายถึง ชุมชนไทยมุสลิมที่ผู้คนส่วนใหญ่ในชุมชน นิยมยกย่องศรัทธาพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ในด้านใดด้านหนึ่ง หรือหลายด้าน ในการวิจัยครั้งนี้คือ ชุมชนเกาะดอน เขตสะพานสูง

กลุ่มมุสลิมเสื้อเหลือง หมายถึง ชาวไทยมุสลิมในชุมชนบ้านครัวตะวันตก เขตราชเทวี ที่มีแนวความคิดทางการเมืองต่อต้าน พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ที่แสดงออกถึงการต่อต้าน นับตั้งแต่การดำเนินคดีเตียน ไปจนถึงการเข้าร่วมชุมนุมกับกลุ่มพันธมิตรฯ ตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป และได้มาร่วมตัวกัน สมาชิกมีความสนิทสนม และมีปฏิสัมพันธ์กันสม่ำเสมอ

กลุ่มมุสลิมเสื้อแดง หมายถึง ชาวไทยมุสลิมในชุมชนเกาะดอน เขตสะพานสูง ที่มีแนวความคิดทางการเมืองสนับสนุน พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ที่แสดงออกถึงการสนับสนุน นับตั้งแต่การแสดงความคิดเห็นไปจนถึงการเข้าร่วมชุมนุมกับแนวร่วม นปช. ตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปที่มาพร้อมตัวกัน สมาชิกมีความสนิทสนม และปฏิสัมพันธ์กันสม่ำเสมอ

ข่าวสารทางการเมือง หมายถึง ข่าวสารที่มีประเด็นเนื้อหาต่าง ๆ อาทิ การเรียกระดมคนเข้าร่วมชุมนุมของกลุ่มพันธมิตรฯ หรือแนวร่วม นปช. ความเคลื่อนไหวทางการเมืองของรัฐบาลอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ พรรคร่วมรัฐบาลและกลุ่มพันธมิตรฯ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร พรรคเพื่อไทยและแนวร่วม นปช. เป็นต้น ที่มีการเผยแพร่ผ่านสื่อมวลชน

เครือข่ายการสื่อสารทางการเมืองของกลุ่ม หมายถึง แบบแผนการไหลเวียนของข่าวสาร ที่มีประเด็นเนื้อหาเกี่ยวกับการเรียกระดมคนเข้าร่วมชุมนุมของกลุ่มพันธมิตรฯ หรือแนวร่วม นปช. ระหว่างสมาชิกภายในกลุ่ม ระหว่างกลุ่มทั้งในและนอกชุมชน ของกลุ่มมุสลิมเสื้อเหลืองแต่ละกลุ่มในชุมชนบ้านครัวตะวันตก และกลุ่มมุสลิมเสื้อแดงแต่ละกลุ่มในชุมชนเกาะดอนที่เชื่อมโยงผู้คนเหล่านั้นไว้ด้วยกัน

เครือข่ายการสื่อสารทางการเมืองของชุมชน หมายถึง แบบแผนการไหลเวียนของข่าวสารที่มีประเด็นเนื้อหาเกี่ยวกับการเรียกระดมคนเข้าร่วมชุมนุมของกลุ่มพันธมิตรฯ หรือแนวร่วม นปช. ระหว่างสมาชิกภายในกลุ่ม ระหว่างกลุ่มทั้งในและนอกชุมชน ของกลุ่มมุสลิมเสื้อเหลืองทุกกลุ่ม ในชุมชนบ้านครัวตะวันตก และกลุ่มมุสลิมเสื้อแดงทุกกลุ่ม ในชุมชนเกาะดอนที่เชื่อมโยงผู้คนเหล่านั้นไว้ด้วยกัน

ช่วงเวลาการชุมนุมของกลุ่มพันธมิตรฯ 2548-2551 หมายถึง ช่วงเวลาที่กลุ่มพันธมิตรฯ จะชุมนุมต่อต้านรัฐบาลที่มีแนวคิดทางการเมืองตรงกันข้าม โดยเริ่มต้นการชุมนุมต่อต้านรัฐบาลพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร หลังรายการ “เมืองไทยรายสัปดาห์” ของสนธิ ลิ้มทองกุล ถูกระงับออกอากาศ เมื่อ 9 กันยายน 2548 และชุมนุมต่อมาถึงรัฐประหาร 19 กันยายน 2549 จึงยุติต่อมาในช่วงปลายปี 2550 สมัคร สุนทรเวช หัวหน้าพรรคพลังประชาชน ขึ้นเป็นนายกรัฐมนตรีแทน พลเอกสุรยุทธ์ จุลานนท์ กลุ่มพันธมิตรฯ กลับมาชุมนุมใหม่อีกครั้ง และชุมนุมยืดเยื้อจนถึงรัฐบาลสมชาย วงศ์สวัสดิ์ เมื่อศาลรัฐธรรมนูญตัดสินยุบพรรคพลังประชาชน ในวันที่ 2 ธันวาคม 2551 รัฐบาลสมชายสิ้นสภาพ กลุ่มพันธมิตรฯ ยุติการชุมนุมและไม่มีการชุมนุมอีกตราบจนปัจจุบัน (มีนาคม 2553) ทั้งนี้ ในช่วงเวลาดังกล่าว เมื่อมีการชุมนุมใหญ่ กลุ่มพันธมิตรฯ จะมีการเรียกระดมคนเข้าร่วมชุมนุมผ่านทางสื่อในเครือ ASTV ผู้จัดการ ไปสู่มวลชน

ช่วงเวลาการชุมนุมของแนวร่วม นปช. 2549-2553 หมายถึง ช่วงเวลาที่แนวร่วม นปช. จะมีการชุมนุมต่อต้านรัฐบาลที่มีแนวคิดทางการเมืองตรงกันข้าม โดยเริ่มต้นชุมนุมต่อต้านคณะมนตรีความมั่นคงแห่งชาติ หลังการรัฐประหาร 19 กันยายน 2549 จนถึงรัฐบาลพลเอกสุรยุทธ์ จุลานนท์และยุติการชุมนุมในรัฐบาลสมัคร สุนทรเวช และสมชาย วงศ์สวัสดิ์ ซึ่งบริหารประเทศในช่วงเดือนธันวาคม 2550-ธันวาคม 2551 ต่อมาในวันที่ 2 ธันวาคม 2551 หลังศาลรัฐธรรมนูญตัดสินยุบพรรคพลังประชาชน รัฐบาลสมชายสิ้นสภาพ อภิสิทธิ์ เวชชาชีวะจากพรรคประชาธิปัตย์ ขึ้นดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีแทน ในราวกลางเดือนธันวาคม 2551 แนวร่วม นปช. กลับมาชุมนุมใหม่อีกครั้งจวบจนปัจจุบัน (มีนาคม 2553) ทั้งนี้ ในช่วงเวลาดังกล่าว เมื่อมีการชุมนุมใหญ่ แนวร่วม นปช. จะมีการเรียกระดมคนเข้าร่วมชุมนุมผ่านสื่อของแนวร่วม นปช. ไปสู่มวลชน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อความเข้าใจในเครือข่ายการสื่อสารทางการเมืองของชุมชนไทยมุสลิมที่มีแนวความคิดทางการเมืองต่อต้าน พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร และชุมชนไทยมุสลิมที่มีแนวความคิดทางการเมืองสนับสนุน พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร อย่างเป็นระบบ
2. ผลการวิจัยจะเป็นแนวทางให้กับหน่วยงาน หรือองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน ได้นำไปประยุกต์ใช้ในการรณรงค์ทางการเมือง และการพัฒนาท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ
3. สามารถนำข้อมูลและผลการศึกษา ไปใช้ในการกำหนดหรือพัฒนาหลักสูตรการศึกษา ในศาสตร์แห่งการสื่อสารทางการเมืองต่อไป
4. เป็นการบันทึกเหตุการณ์ทางการเมืองที่มีความสำคัญในอีกแง่มุมหนึ่ง